

Förslag till svar på motion 16-2023 Ersättning resor till kvinnosjukvården

Vård ska ges efter behov. Där ser man att hälsotillstånd eller sjukdomar som drabbar kvinnor i större utsträckning historiskt har prioriterats ner och bort, och att det fortfarande sker. Region Västerbotten har gjort riktade satsningar för att förbättra kvinnosjukvården, men mer finns att göra. En viktig del i detta arbete är att alla beslut ska vara jämställdhetsintegrerade, vilket bidrar till att säkra att framtida beslut om sjukvård är jämställda.

Hälso- och sjukvården i Västerbotten ska vara jämställd och jämlik och vi håller i stort med i den problembeskrivning som motionärerna gör. Däremot håller vi inte med motionärerna om att reseersättningen är avgörande för att tillgängliggöra kvinnosjukvård. Snarare spelar, som motionärerna tar upp, frågan om tillgång nära hemorten, tillgång till kollektivtrafik och möjligheten att kunna kombinera besöket med vardagsbestyrens roll.

Tillgänglighet kan värderas på flera olika sätt: ekonomiskt, i avstånd eller i tid. För förebyggande vård är en viktig faktor i tillgänglighet att vården kan ges nära och påverkar vardagen så litet som möjligt. Bidragande är till exempel arbetsgivares vilja att ge ledighet eller att kunna göra kontroll på arbetstid, men också möjligheten att kunna göra undersökningen på sin hemort eller i hemmet. Det är starka skäl för att alla hälsocentraler i Västerbotten ska ha tillgång till mödrhälsovård och barnhälsovård, ett villkor som finns i Västerbottens vårdval. Det är ett krav som troligtvis är starkt bidragande till att Västerbotten har haft en relativt god tillgång till barnmorskor i primärvården. Det är också motiverande för mobil verksamhet.

Mammografi utförs vid mammografienheten vid Norrlands universitetssjukhus, vid Skellefteå lasarett och med mobil mammografi, sammanlagt ca 22 000 förebyggande undersökningar i nationellt screeningprogram och cirka 5000 utöver det på indikation. Även för mammografi är tanken att kunna göra undersökningen i sin hemkommun eller nära sin hemort. Norrlands universitetssjukhus tar emot för Umeå, Bjuholms och Vännäs. Skellefteå lasarett tar emot för större delen av Skellefteå. Mobil vagn används för Lycksele, Åsele, Dorotea, Vilhelmina, Tärnaby, Storuman, Sorsele, Malå, Norsjö, Burträsk, Robertsfors, Nordmaling och Vindeln.

Region Västerbotten erbjuder sedan januari 2023 kvinnor som fått en kallelse till cellprov möjligheten att beställa hem HPV-prov som de tar själva, i stället för att gå på sin bokade tid hos barnmorska. Test hämtas och lämnas med post.

Genom att komma närmare, som med mammografivagnen eller möjligheten att beställa hem HPV-test i stället för att ta gynekologiskt cellprov på hälsocentralen, minskar behovet av och kostnaderna för att resa. Slutsatsen hittills är att med en fungerande nära mödrhälsovård och barnhälsovård, självtest och mobila enheter bör antalet längre resor kunna hållas nere och också minska behovet av resor som enbart görs för vårdbesöket. Farhågan är att en riktad reseersättning kommer beröra få, handla om små belopp, men bli en stor administrativ kostnad för hanteringen. För besök till läkare eller på remiss finns möjlighet till reseersättning, likaså för preventivmedelsrådgivning. Även vid förlossning finns möjlighet till reseersättning och när det behövs erbjudande om att ta in på patienthotell.

Möjligheten till reseersättning för de förebyggande undersökningar motionärerna tar upp finns i tre regioner sedan tidigare. Region Kalmar, Region Uppsala och Region Örebro har valt att ge reseersättning till delar av kvinnosjukvården som är förebyggande, men de gör alla tre olika. I Region Kalmar erbjuds reseersättning vid besök till mödravården. Region Uppsala erbjuder reseersättning vid besök till mammografi och cellprov, men inte till mödravård. Region Örebro erbjuder reseersättning vid besök till mödravård och mammografi, men inte cellprov.

Det finns ett värde i att väga in och göra en värdering av reseersättning till förebyggande kvinnosjukvård och barnhälsovård, men det finns också andra lösningar som är viktigare. Lösningar som tar vården närmare hemmet eller hemorten, och som gör att reseersättningen spelar mindre roll. En utökning av reseersättning måste under rådande ekonomiska situation vägas mot andra möjliga användningar av en begränsad budget. Vid översyn av ersättningen för sjukvårdsresor ska frågan om att även omfatta resor till mammografi, mödrhälsovård och barnhälsovård utredas.

Förslag till beslut:

Motionen anses besvarad